

saaledes hen, at saafremt det ikke sker frivilligt, skal det ske ved Tvang, kan man være overbevist om, at Frivilligheden vil forsvinde. Naar man ikke lægger nogen Vægt paa Sagen, end den at man siger, dersom det ikke sker frivilligt, saa skulde den komme til at betale, saa vilde de fleste sige: lader os saa heller gjøre det ved Tvang, og saa er det kun et rent Bedrag, at det siges: det kommer an paa Eder selv, det er en frivillig Sag. Vil man slaa Frivilligheden ihjel, saa skal man altid gaa den Vej, at stille Tvangen i Baggrunden; men vil man fremme Frivilligheden, skal man lægge Hovedvægten paa denne Sag, og sige: den og den Sag fremmes ikke, uden at det sker frivilligt, saa kommer Frivilligheden. Jeg har nu ingen Grund til at tvivle om, at Frivilligheden ikke skulde slaa til. Man siger, og det er det væsentligste Syn, som man gjør gjældende mod Frivilligheden paa dette Punkt, at man jo kunde røstere, at Brændselet ikke blev tilveiebragt, og at det ikke blev nogen Varme til Kirken. Jeg tror, at den god Vinterkulde nok skulde lære Vedkommende at skaffe Midlerne tilveie dertil, og selv om den saadan Erfaring maatte til, vilde den dog ikke komme til at lade vente længe paa sig. Jeg indvinder, at Betænkningerne der kan der være ogsaa ved at gaa den af Flertallet antydede Vej, men jeg tør ikke tilraade nogen af de andre, og naar Udvalget ikke har været enig om at turde tilraade den Vej, som vi oprindelig foreslog, nemlig at paalægge Tiendeieren Anstæffelsen af Brændselet, har jeg ingen anden Vej at anbefale, end den, at gjøre det til en fuldkommen frivillig Sag. Der er endnu et Punkt, hvori der har gjort sig nogen Meningsulighed gjældende i Udvalget, det er angaaende Forslaget under Nr. 11. Det er væsentlig ledet ved de Udtalelser, der ere fremkomne her i Salen ved Iste Behandling af Forslaget, at Udvalgets Flertal har troet at burde, dog ogsaa at turde fremstille dette Forslag, som indeholder en Undtagelse. Flertallet har i Betænkningen erkjendt, at dette Forslag indeholder en Undtagelse fra Tiendeierens almindelige Forpligtelse, idet det gaar ud paa at slaa en Undtagelse fast i det ene Tilfælde, at samtlige Tiendeiere have overtaget Tienden, og ere Tiendeiere. Der kan, om jeg saa tør sige, fra Begrebets Side ikke gives noget Bevis for Nødværdsigheden af dette Skridt, det indvinder jeg fuldstændig, men det er VillighedsSyn, der her have gjort sig gjældende. Man har set og indvirket, at i mange Kredse, hvor næsten samtlige Beboere ere Tiendeiere, vilde det let kunne virke noget ubilligt, om den nye Forpligtelse kom til at paahvile Tiendenberne, og enkelte i Sognet være undtagne deraf. Det er dette Syn, som har ledet Udvalgets Flertal til, at turde tilraade en Undtagelse i dette enkelte Tilfælde; men naar man har villet gjøre denne Undtagelse, har man tillige troet at burde sætte en Betingelse dertil, idet man

i det Sele taget, naar Udgifter af denne Art paalægges Kommunens Kasse, har ment at burde tilføje en Indskrænkning, forsaavidt der var Medlemmer i Sognet, der ikke vare Medlemmer af Følgekirken, saaledes at disse bleve undtagne. Dette kunde, uden at man behøvede at gaa til en særlig Rigning i dette Forhold, ske paa den Maade, at de fik en Godtgjørelse af Kommunens Kasse, som meget let lader sig udregne ved Hjælp af Forholdet mellem den Befolkning, der er anvendt paa Anstæffelsen af Kattelovne, og samtlige Kommunens Udgifter, og saa deres Bidrag til disse. Dette er den nemmeste Maade at komme bort fra dette Spørgsmaal paa, og naar det til lige er antydet, jeg skal gjøre opmærksom paa, at der i saa Henseende er en Uoverensstemmelse mellem Betænkningen og Endringsforslaget, at man burde udvide denne Undtagelse ogsaa til dem, der ikke have sluttet sig til den paagjældende Kirke, altsaa ere Sognebaandførere eller tilhørende Valgmænd, saa er det ganske vist paa en Maade begrundet i en Feiltagelse, at denne Endring ikke er kommet ind i selve Endringsforslaget; men jeg beklager det dog ikke, og jeg tror, at selve Endringsforslaget kan og bør blive staaende, som det staa, fordi selv i dette Tilfælde, hvor det kun gjælder en Udgift een Gang for alle til Anstæffelsen af Kattelovne, vilde det ogsaa med Rette kunne komme til at paahvile dem, der høre til Sognet, skjøndt de ikke i Drebliffet have sluttet sig til Sognets Kirke, thi under forandrede Forhold vilde de altid kunne komme til at nyde Godt deraf, og jo mere vi herde Brugen af Kirken, for Sognets Beboere, desto mere vil ogsaa en Regel som denne være paa sin Plads. Jeg maar gjøre opmærksom paa en Feil, som er indløben i Endringsforslaget under Nr. 6, og som jeg skal foranledige rettet inden 3die Behandling. Betænkningens Text viser allerede, at den Feil der er kommet tilstede. Det hedder nemlig: "Hvor Tiendeieren ikke er villig til at afholde Befolkningerne til Anstæffelse af Brændsel og øvrige Foranstaltninger ved Kirkens Opvarmning paa de almindelige Søn- og Helligdage, tilveiebringes Midlerne hertil ved frivillige Sammenflud". Det er for snever en Grændse, der er dragen, naar man har indskrænket sig til de almindelige Søn- og Helligdage. Vi følge Udvalgets Mindretal i at udvide dette til, at gjælde for samtlige de Arter af Gudstjeneste, der hjemles ved Søn- i Loven fra Iffor. Der er nemlig Kirkens Benyttelse udvidet til at gjælde ogsaa for Sognepræst og Kapellan, som holde Gudstjeneste udenfor de almindelige Søn- og Helligdage. Denne Udvidelse er det Flertallets Mening, og saa skulde gjøres gjældende under Endringsforslaget under Nr. 6, og en Forandring i saa Henseende vil ske til tredie Behandling. Jeg skal gjentage, at den Meningsulighed, som her har gjort sig gjældende, jo ingenlunde er væsentlig